

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: **Respondentní prostředky českých modálních sloves v čase minulém (kontrastivní korpusová analýza)**
Autorka práce: **Kateřina Nováková**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce zpracovává téma z kontrastivního hlediska velmi zajímavé – jejím cílem je „*analýza ekvivalentů, kterými se česká modální slovesa překládají do španělštiny v čase minulém, a také v jaké frekvenci se s jednotlivými překlady setkáváme*“ (str. 8). Autorka k tématu přistupuje teoreticky vybavená v odpovídající míře, využívajíc relevantní literaturu; zde kvituji rozhodnutí opřít se o výklad Zavadila a Čermáka vzhledem k dlouhodobému zájmu prvního autora o problematiku modality.

Teoretická část je vybudována s logickou strukturou, postupuje od obecného ke konkrétnímu. Představen je nejprve koncept modality, následuje výklad o modálních slovesech, kde jsou stručně představena slovesa v češtině i španělštině, přičemž v samostatné kapitole 1.2.3 (zde pravděpodobně došlo omylem ke změně formátu číslování kapitol) se doplňují informace o českých slovesech. Dále autorka přistupuje k výkladu o slovesných vazbách, soustředěných především na španělský jazyk.

U teoretické části oceňuji jak autorčinu schopnost výstižné syntézy problematiky modality, tak i schopnost redukovat celou šíři aspektů a stanovit jasně vymezený a konkrétní výzkumný vzorek. Na druhou stranu se domnívám, že by práci výrazně prospělo zařadit širší výklad o českých modálních sloves, např. s využitím různých mluvníc češtiny, možná i na úkor obšírného představení opisných vazeb ve španělštině. Jsem toho názoru, že specifika českých modálních sloves jsou z kontrastivního hlediska nadmíru zajímavá, například tím, že jsou řazena mezi imperfektiva tantum (což i autorka poznamenává na str. 13); nabízí se tedy logicky otázka ohledně asymetrie mezi českými imperfektivy tantum a možným překladem do španělštiny za použití buď imperfekta, nebo indefinida. Vzhledem k názvu této bakalářské práce, která se zaměřuje právě na minulé časy, jsem jaksí očekávala, že tato otázka bude nastolena a zodpovězena.

Spíše než aspektotemporální problematiku se však autorka rozhodla – zcela v souladu se zadáním práce – ověřit hypotézu, že „*jednotlivé modální významy budou překládány většinou slovesy, jež se uvádí jako jejich ekvivalenty v překladových nástrojích [...]*“ (str. 26), přičemž analýzu pojímá spíše jako kvantitativní a opatřuje ji četnými komentáři k různým způsobům překladu. Pro ověření hypotézy přistupuje autorka k paralelnímu korpusu, do něž postupně zadává tvary českých modálních sloves.

Výsledky jsou velmi pečlivě vyhodnocovány, zajímavá překladatelská řešení jsou okomentována pomocí suverénně zvládnuté odborné terminologie. Oceňuji, jak autorka vnímavě pozoruje dílčí typy modality jednotlivých sloves, například u slovesa *moci* poukazuje na modalitu deontickou, dynamickou a epistémickou. Rovněž si všímá změny modality např. u sloves *muset* a jeho překladů pomocí *deber de* (epistémická modalita) a *deber* (deontická) – str. 37 a 38. Z hlediska kontrastivního je zajímavé české sloveso *smět*,

kteře ve španělském jazyce postrádá systémový ekvivalent. Zde směřuji autorce dotaz: je modalita deontická, uváděná pro toto sloveso, totožná s deontickou modalitou, jako disponuje třeba sloveso *muset*, nebo je příhodnější hovořit o permissivnosti (permissivní modalitě)? Dále bych se otázal, zda se ve vzorku u slovesa *muset* vyskytly i příklady epistémické modalit (např. *podle svědků měl mít na sobě červenou bundu*).

Po představení a okomentování nálezů autorka sumarizuje své výsledky v oddílu závěr. Jde v podstatě o sloučení resumé a velmi stručné diskuze nad výsledky, v níž jsou shrnuty tendence vypořované ze získaného vzorku, přičemž autorka se vyslovuje ohledně dodržování či pozměňování modalit v překladových textech. Přestože nebylo autorčím primárním cílem analyzovat volbu minulých časů, chtěla bych se otázal, zda se modální význam či celkový kontext používání nějakým způsobem podílí na zjištěné skutečnosti, že určitá slovesa tíhnou k překladům pomocí imperfekta a jiná k překladům pomocí indefinida (jak zřetelně vyplývá z četných grafů uvedených pro jednotlivá pozorovaná slovesa).

Práci velmi prospívá kultivovaný jazykový projev, text téměř prostý chyb a příjemné formální zpracování.

Závěr: Domnívám se, že Kateřina Nováková plnou měrou prokázala schopnost asimilovat odbornou literaturu, logicky, strukturovaně a příjemně pro příjemce představit zvolenou problematiku. Dále dokázala formulovat jasná kritéria analýzy, zvolit vhodný jazykový vzorek, vyhodnotit jej a vyslovit dobře zdůvodněné závěry. Proto s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **výborně** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 7. června 2021.

doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: **Respondentní prostředky českých modálních sloves v čase minulém (kontrastivní korpusová analýza)**
Autorka práce: **Kateřina Nováková**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce zpracovává téma z kontrastivního hlediska velmi zajímavé – jejím cílem je „*analýza ekvivalentů, kterými se česká modální slovesa překládají do španělštiny v čase minulém, a také v jaké frekvenci se s jednotlivými překlady setkáváme*“ (str. 8). Autorka k tématu přistupuje teoreticky vybavená v odpovídající míře, využívajíc relevantní literaturu; zde kvituji rozhodnutí opřít se o výklad Zavadila a Čermáka vzhledem k dlouhodobému zájmu prvního autora o problematiku modality.

Teoretická část je vybudována s logickou strukturou, postupuje od obecného ke konkrétnímu. Představen je nejprve koncept modality, následuje výklad o modálních slovesech, kde jsou stručně představena slovesa v češtině i španělštině, přičemž v samostatné kapitole 1.2.3 (zde pravděpodobně došlo omylem ke změně formátu číslování kapitol) se doplňují informace o českých slovesech. Dále autorka přistupuje k výkladu o slovesných vazbách, soustředěných především na španělský jazyk.

U teoretické části oceňuji jak autorčinu schopnost výstižné syntézy problematiky modality, tak i schopnost redukovat celou šíři aspektů a stanovit jasně vymezený a konkrétní výzkumný vzorek. Na druhou stranu se domnívám, že by práci výrazně prospělo zařadit širší výklad o českých modálních sloves, např. s využitím různých mluvníc češtiny, možná i na úkor obšírného představení opisných vazeb ve španělštině. Jsem toho názoru, že specifika českých modálních sloves jsou z kontrastivního hlediska nadmíru zajímavá, například tím, že jsou řazena mezi imperfektiva tantum (což i autorka poznamenává na str. 13); nabízí se tedy logicky otázka ohledně asymetrie mezi českými imperfektivy tantum a možným překladem do španělštiny za použití buď imperfekta, nebo indefinida. Vzhledem k názvu této bakalářské práce, která se zaměřuje právě na minulé časy, jsem jaksí očekávala, že tato otázka bude nastolena a zodpovězena.

Spíše než aspektotemporální problematiku se však autorka rozhodla – zcela v souladu se zadáním práce – ověřit hypotézu, že „*jednotlivé modální významy budou překládány většinou slovesy, jež se uvádí jako jejich ekvivalenty v překladových nástrojích [...]*“ (str. 26), přičemž analýzu pojímá spíše jako kvantitativní a opatřuje ji četnými komentáři k různým způsobům překladu. Pro ověření hypotézy přistupuje autorka k paralelnímu korpusu, do něž postupně zadává tvary českých modálních sloves.

Výsledky jsou velmi pečlivě vyhodnocovány, zajímavá překladatelská řešení jsou okomentována pomocí suverénně zvládnuté odborné terminologie. Oceňuji, jak autorka vnímavě pozoruje dílčí typy modality jednotlivých sloves, například u slovesa *moci* poukazuje na modalitu deontickou, dynamickou a epistémickou. Rovněž si všímá změny modality např. u sloves *muset* a jeho překladů pomocí *deber de* (epistémická modalita) a *deber* (deontická) – str. 37 a 38. Z hlediska kontrastivního je zajímavé české sloveso *smět*,

kteře ve španělském jazyce postrádá systémový ekvivalent. Zde směřuji autorce dotaz: je modalita deontická, uváděná pro toto sloveso, totožná s deontickou modalitou, jako disponuje třeba sloveso *muset*, nebo je příhodnější hovořit o permissivnosti (permissivní modalitě)? Dále bych se otázal, zda se ve vzorku u slovesa *muset* vyskytly i příklady epistémické modalit (např. *podle svědků měl mít na sobě červenou bundu*).

Po představení a okomentování nálezů autorka sumarizuje své výsledky v oddílu závěr. Jde v podstatě o sloučení resumé a velmi stručné diskuze nad výsledky, v níž jsou shrnuty tendence vypořované ze získaného vzorku, přičemž autorka se vyslovuje ohledně dodržování či pozměňování modalit v překladových textech. Přestože nebylo autorčím primárním cílem analyzovat volbu minulých časů, chtěla bych se otázal, zda se modální význam či celkový kontext používání nějakým způsobem podílí na zjištěné skutečnosti, že určitá slovesa tíhnou k překladům pomocí imperfekta a jiná k překladům pomocí indefinida (jak zřetelně vyplývá z četných grafů uvedených pro jednotlivá pozorovaná slovesa).

Práci velmi prospívá kultivovaný jazykový projev, text téměř prostý chyb a příjemné formální zpracování.

Závěr: Domnívám se, že Kateřina Nováková plnou měrou prokázala schopnost asimilovat odbornou literaturu, logicky, strukturovaně a příjemně pro příjemce představit zvolenou problematiku. Dále dokázala formulovat jasná kritéria analýzy, zvolit vhodný jazykový vzorek, vyhodnotit jej a vyslovit dobře zdůvodněné závěry. Proto s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **výborně** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 7. června 2021.

doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: **Respondentní prostředky českých modálních sloves v čase minulém (kontrastivní korpusová analýza)**
Autorka práce: **Kateřina Nováková**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce zpracovává téma z kontrastivního hlediska velmi zajímavé – jejím cílem je „*analýza ekvivalentů, kterými se česká modální slovesa překládají do španělštiny v čase minulém, a také v jaké frekvenci se s jednotlivými překlady setkáváme*“ (str. 8). Autorka k tématu přistupuje teoreticky vybavená v odpovídající míře, využívajíc relevantní literaturu; zde kvituji rozhodnutí opřít se o výklad Zavadila a Čermáka vzhledem k dlouhodobému zájmu prvního autora o problematiku modality.

Teoretická část je vybudována s logickou strukturou, postupuje od obecného ke konkrétnímu. Představen je nejprve koncept modality, následuje výklad o modálních slovesech, kde jsou stručně představena slovesa v češtině i španělštině, přičemž v samostatné kapitole 1.2.3 (zde pravděpodobně došlo omylem ke změně formátu číslování kapitol) se doplňují informace o českých slovesech. Dále autorka přistupuje k výkladu o slovesných vazbách, soustředěných především na španělský jazyk.

U teoretické části oceňuji jak autorčinu schopnost výstižné syntézy problematiky modality, tak i schopnost redukovat celou šíři aspektů a stanovit jasně vymezený a konkrétní výzkumný vzorek. Na druhou stranu se domnívám, že by práci výrazně prospělo zařadit širší výklad o českých modálních sloves, např. s využitím různých mluvníc češtiny, možná i na úkor obšírného představení opisných vazeb ve španělštině. Jsem toho názoru, že specifika českých modálních sloves jsou z kontrastivního hlediska nadmíru zajímavá, například tím, že jsou řazena mezi imperfektiva tantum (což i autorka poznamenává na str. 13); nabízí se tedy logicky otázka ohledně asymetrie mezi českými imperfektivy tantum a možným překladem do španělštiny za použití buď imperfekta, nebo indefinida. Vzhledem k názvu této bakalářské práce, která se zaměřuje právě na minulé časy, jsem jaksí očekávala, že tato otázka bude nastolena a zodpovězena.

Spíše než aspektotemporální problematiku se však autorka rozhodla – zcela v souladu se zadáním práce – ověřit hypotézu, že „*jednotlivé modální významy budou překládány většinou slovesy, jež se uvádí jako jejich ekvivalenty v překladových nástrojích [...]*“ (str. 26), přičemž analýzu pojímá spíše jako kvantitativní a opatřuje ji četnými komentáři k různým způsobům překladu. Pro ověření hypotézy přistupuje autorka k paralelnímu korpusu, do něž postupně zadává tvary českých modálních sloves.

Výsledky jsou velmi pečlivě vyhodnocovány, zajímavá překladatelská řešení jsou okomentována pomocí suverénně zvládnuté odborné terminologie. Oceňuji, jak autorka vnímavě pozoruje dílčí typy modality jednotlivých sloves, například u slovesa *moci* poukazuje na modalitu deontickou, dynamickou a epistémickou. Rovněž si všímá změny modality např. u sloves *muset* a jeho překladů pomocí *deber de* (epistémická modalita) a *deber* (deontická) – str. 37 a 38. Z hlediska kontrastivního je zajímavé české sloveso *smět*,

kteře ve španělském jazyce postrádá systémový ekvivalent. Zde směřuji autorce dotaz: je modalita deontická, uváděná pro toto sloveso, totožná s deontickou modalitou, jako disponuje třeba sloveso *muset*, nebo je příhodnější hovořit o permisivnosti (permisivní modalitě)? Dále bych se otázal, zda se ve vzorku u slovesa *muset* vyskytly i příklady epistémické modalit (např. *podle svědků měl mít na sobě červenou bundu*).

Po představení a okomentování nálezů autorka sumarizuje své výsledky v oddílu závěr. Jde v podstatě o sloučení resumé a velmi stručné diskuze nad výsledky, v níž jsou shrnuty tendence vypořované ze získaného vzorku, přičemž autorka se vyslovuje ohledně dodržování či pozměňování modalit v překladových textech. Přestože nebylo autorčím primárním cílem analyzovat volbu minulých časů, chtěla bych se otázal, zda se modální význam či celkový kontext používání nějakým způsobem podílí na zjištěné skutečnosti, že určitá slovesa tíhnou k překladům pomocí imperfekta a jiná k překladům pomocí indefinida (jak zřetelně vyplývá z četných grafů uvedených pro jednotlivá pozorovaná slovesa).

Práci velmi prospívá kultivovaný jazykový projev, text téměř prostý chyb a příjemné formální zpracování.

Závěr: Domnívám se, že Kateřina Nováková plnou měrou prokázala schopnost asimilovat odbornou literaturu, logicky, strukturovaně a příjemně pro příjemce představit zvolenou problematiku. Dále dokázala formulovat jasná kritéria analýzy, zvolit vhodný jazykový vzorek, vyhodnotit jej a vyslovit dobře zdůvodněné závěry. Proto s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **výborně** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 7. června 2021.

doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.